

## **РОЛЬ СТАТИСТИЧНОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ З ІНОЗЕМНИМ КАПІТАЛОМ**

Важливу роль в системі управління процесом залучення іноземного капіталу відіграє якісне інформаційне забезпечення. Достовірну інформацію щодо процесу іноземного інвестування можна отримати на основі статистичного спостереження, яке залежно від форми буває трьох видів: статистична звітність, реєстри та спеціально організовані спостереження. Найбільш повне відображення операцій по залученню іноземного капіталу узагальнюється шляхом статистичної звітності підприємств з іноземними інвестиціями.

Аналіз сучасних наукових праць вітчизняних та закордонних вчених, таких як О. Жук [1], В. Моссаковський [2], А. Озеран [3], Ю. Слободяник [4] та інших свідчить про значний інтерес до статистичної звітності, її ролі в процесах управління та напрямів вдосконалення.

Метою даного дослідження є аналіз існуючої системи статистичної звітності підприємств з іноземними інвестиціями та визначення подальших напрямків її вдосконалення.

Державне статистичне спостереження щодо іноземних інвестицій запроваджено на виконання постанови Кабінету Міністрів України та Національного банку України від 17.03.2000 р. № 517 «Про складання платіжного балансу України» для збору даних щодо прямих інвестицій, необхідних для формування Національним банком України інформаційної бази для складання платіжного балансу та визначення міжнародної інвестиційної позиції; його проводять за формами № 10-зез «Звіт про іноземні інвестиції в Україну»(квартальна), № 13-зез «Звіт про прямі інвестиції за кордон» (квартальна) та № 11-зез «Звіт про взаємозв'язки підприємства з прямими іноземними інвестиціями в рамках відносин прямого інвестування» (річна).

Перелік респондентів, на які поширюється статистичне спостереження за формою № 10-зез «Звіт про іноземні інвестиції в Україну»(квартальна), визначається Державною службою статистики України. Форма складається із двох розділів та містить інформацію про прямі та портфельні інвестиції.

Статистичне спостереження за формою № 13-зез «Звіт про прямі інвестиції за кордон» (квартальна) подають резиденти, які здійснили прямі інвестиції за кордон та містить дані щодо: обсягу капіталу резидента за кордоном на початок і кінець звітного періоду; отриманий дохід прямого інвестора-резидента; кредити та позики, торгові кредити, інші вимоги та зобов'язання; обсяг зворотного капіталу.

Форма № 11-зез «Звіт про взаємозв'язки підприємства з прямими іноземними інвестиціями в рамках відносин прямого інвестування» (річна). В цій формі наводиться інформація про прямих іноземних інвесторів (засновників, учасників, власників) респондента – 1-й рівень відносин; інвесторів (українських, іноземних), які

контролюють безпосередніх прямих іноземних інвесторів – 2-й рівень відносин власності; інвесторів (українських, іноземних), які контролюють інвесторів 2-го рівня відносин власності – 3-й рівень відносин власності; зобов'язання та вимоги респондента перед / до інвесторами (ів) 2-го, 3-го та вищих рівнів відносин власності; взаємовідносини із пов'язаними підприємствами, що розташовані за кордоном.

Форма № 12-зез «Звіт про взаємозв'язки підприємства-прямого інвестора в рамках відносин прямого інвестування» (річна) подається резидентами, які здійснили прямі інвестиції за кордон та містить інформацію про: підприємства прямого інвестування – нерезиденти 1-го рівня відносин власності; підприємства прямого інвестування – нерезиденти 2-го рівня відносин власності; підприємства прямого інвестування – нерезиденти 3-го рівня відносин власності; вимоги та зобов'язання підприємства до/перед підприємств(ами) прямого інвестування 2-го, 3-го та нижчих рівнів відносин власності.

Незважаючи на існування різноманітних форм статистичного спостереження за процесом іноземного інвестування, існують деякі проблеми, які потребують подальшого вирішення. Зокрема є пропозиції експертів ЄС щодо форми 10-зез в частині уточнення коду 10 «Набування корпоративних прав внаслідок приватизації державної власності» та додавання інвестицій у будівництво нових об'єктів (інвестицій «грінфілд») [5]. Крім цього, важливо відпрацьовувати статистичну методологію скоординованого обстеження діяльності контрольованих резидентами України іноземних компаній та проводити його на постійній основі [6]. Це дозволить розширити коло підприємств, які надаватимуть об'єктивну інформацію про їх кінцевих контролюючих власників, аналізувати обсяги фінансових ресурсів резидентів, які інвестуються в економіку інших країн та обсяги повернення виведених з країни капіталів.

#### Література:

1. Жук О. Статистична звітність / О. Жук, А. Озеран // Бухгалтерський облік і аудит. – 2005. – № 8-9. – С. 74-88.
2. Моссаковський В. Б. Ще раз про статистичну звітність / В. Б. Моссаковський, Т. Кононенко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2006. – № 2. – С.43-48.
3. Озеран А. Статистична звітність / А. Озеран // Бухгалтерський облік і аудит. – 2009. – № 8-9. – С. 94-105.
4. Слободяник Ю. Б. Статистичний облік / Ю. Б. Слободяник. – Київ: «Центр навчальної літератури». – 2010. – 128 с.
5. Твіннінг К. Розробка нових статистичних методологій і показників в окремих сферах статистики згідно зі статистичними стандартами ЄС. Звіт про роботу місії / К. Твіннінг. – Україна, 2012. – 9 с.
6. Виведення капіталів з України: масштаби та напрямки запобігання – К.: НІСД, 2013. – 39 с.